TÜM KURUYEMİŞ SANAYİCİLERİ VE İŞ ADAMLARI DERNEĞİ

TÜKSİAD

Tüksiad Hakkında
Yönetim Kurulumuz
Dernek Hedeflerimiz
2023 Genel Kurulumuz
Amerika Ziyareti
Anuga'ya Davet
Hasan Hüseyin KARAPINAR ile Röportaj
İstatistikler
Ümit AKYÜREK ile Röportaj
Avrupa Yeşil Mutabakatı ve Gıda Sektörü
Kuruyemişler ve Sağlık Üzerine Etkileri
İhracat Destekleri

15. YILA ÖZEL

Değerli TÜKSİAD Üyeleri ve Okuyucular,

Tüm Kuruyemiş Sanayicileri ve İş Adamlar Derneği olarak 2023 yılı itibariyle kuruluşumuzun 15. Yılında olmaktan çok mutlu ve gururluyuz. Kuruyemiş sanayinin ortak sesi olmak amacıyla kurulan TÜKSİAD 5,7 milyar$ hacme sahip olan kuruyemiş sektörünün önemli bir bölümünü temsil ediyor. Sektör içi işbirlikleri kurmak ve geliştirmek üzere kurulan Derneğimizin kurumsal yapısı ile paralel olarak üye sayımız da sürekli olarak artış gösteriyor. 2008 yılında 111 olan üye sayımız, bugün itibariyle 239'a ulaştı. Derneğimizin sektörü temsil etme gücünü en üst seviyeye taşımaya devam ediyor ve önümüzdeki dönemlerde de faaliyetlerimizin artışı ve el birliğiyle üye sayımızı daha da fazla artırmak niyetindeyiz. Bu kapsamda, hem derneğimizin faaliyetlerini daha görünür kılmak, hem siz üyelerimizle faydalı paylaşımlarımızı artırmak amacıyla 2023 yılında gerçekleştirdiğimiz faaliyetleri de barındıracak şekilde 15. Yılımıza özel bir dergi çıkarmaya karar verdik. Bu yayınlarımıza siz üyelerimizin geribildirim ve önerileri ile içeriğini geliştirerek, periyodik olarak devam etmeyi amaçladığımızı da paylaşmak isterim. Dergilerimize katkı sağlamak; içinde yer alabilecek konulara ve içeriklere ilişkin öneri ve görüşlerini paylaşmak isteyen üyelerimizin de Derneğimizle iletişime geçmelerini çok kıymetli buluyorum.

Bilindiği üzere, ülkemiz bulunduğu iklim kuşağı ve coğrafi özellikleri sayesinde, çok çeşitli kuruyemiş ve kuru meyve türlerinin yetiştiği şanslı bir bölge olup, kuruyemiş üretiminde ve ticaretinde lider ülkelerden biri olma pozisyonunu yıllardır korumaktadır. Uluslararası Kuruyemiş ve Kuru Meyve Konseyi'nin raporlarına göre, ülkemiz son beş sezonda ortalama %11'lik bir payla küresel kuru yemiş üretiminde Amerika'dan sonra ikinci sırada yer alırken; dünya kuru meyve üretiminde ise yine ABD ile başı çeken ülke olmuştur. Aynı zamanda, yaklaşık 3 milyar Dolar ile küresel pazarda en çok ihracat yapan ikinci ülke olmuştur. Global ticaretin yanı sıra, kuruyemiş ürünleri iç pazarda da geleneksel olarak tüketimi yoğun olan ürünler olup; sağlıklı bir besin kaynağı olduğunun bilinciyle ülkemizde uzun yıllardan beri tüketimi artmıştır. Sektörümüz iç pazarda 2022 yılı itibariyle 2,9 milyar dolarlık bir büyüklüğe sahip olduğunu, sektörümüzün uzun yıllardır yarattığı milyarlarca dolarlık iş hacmi ve binlerce kişilik istihdamla önemli bir sektör olduğunu bir kez daha vurgulamak isterim.

2021 yılı itibariyle başlayan dövizdeki hızlı yükseliş, artan faiz ve enflasyon oranları ülkemizdeki diğer sektörler gibi kuruyemiş sektörünü de olumsuz etkilemiş; bizleri itidalli davranmaya itmiştir. Sektörümüzde iç tüketimde tonaj bazında azalmalar yaşıyor; alım gücünün zayıflamasıyla tüketimin yoğun olduğu aşure, yılbaşı ve bayram gibi dönemlerde bile maalesef canlılığın azaldığını görüyoruz. Hasat sezonunu yaşadığımız şu dönemlerde, yerli ürünlerimizin üretim maliyetleri çok arttığı için yeni sezonda ürünlerin fiyatlarının da yüksek olacağını tahmin etmekteyiz. İçinde bulunduğumuz bu zorlukları daha rahat aşabilmek ve sektörümüzdeki firmalarımızın kırılganlığını azaltmak için yerli üretimde devlet desteklerinin artırılmasını, verimliliğimizin artırılması ve firmalarımızın ihracat kapasitelerini güçlendirmelerini çok kıymetli buluyor; yaşamış olduğumuz ekonomik zorlukların ülkece birlik beraberliğimizi koruyarak üstesinden geleceğimize inanıyorum.

15. yılımıza özel çıkardığımız bu dergimizi beğeneceğinizi ve keyifle okuyacağınızı umuyor; Derneğimiz 'in kurucu başkanı olan Hasan Hüseyin Karapınar'a dergimize verdiği röportaj ile sağladığı katkıdan dolayı özel teşekkürlerimi iletiyorum.

Ürünlerimizin hasatlarının başladığı bu dönemin sektörümüz adına verimli geçmesini dilerim.

Murat YILDIRIM
TÜKSİAD Yönetim Kurulu Başkanı

TÜKSİAD HAKKINDA

2008 Yılında Kuruldu

Kuruyemiş Sanayisinin Ortak Sesi Olmak Amacıyla Kuruldu

Türkiye'de Kuruyemiş Sektörünü Temsil Eden Tek Sivil Toplum Örgütü

238 Üye

33 İlden Üye

$6,3 Milyar Dolar Ticaret Hacmi

Yaklaşık $2,8 Milyar Dolar İhracat

Yaklaşık 438 Milyon Dolar İthalat

Yaklaşık $3,1 Milyar Dolarlık Sektörel İç Pazar Büyüklüğü

Dernek Üyeleri, Sponsorlar ve Sektör Temsilcilerinin Katıldığı Yıllık Genel Kurul Toplantıları

YÖNETİM KURULUMUZ

Murat Yıldırım
Yönetim Kurulu Başkanı

Yunus Emre Kaşıkçı
1. Başkan Yardımcısı

Mehmet İştahlı
2. Başkan Yardımcısı

Mehmet Sadi Binboğa
3. Başkan Yardımcısı

Yakup İpek
Muhasip Üye

Bekir Korkmaz
Yönetim Kurulu Üyesi

Ahmet Ulu
Yönetim Kurulu Üyesi

Hamit Yıldırım
Yönetim Kurulu Üyesi

Hasan Çalık
Yönetim Kurulu Üyesi

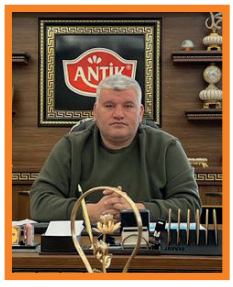

Ahmet Aydın
Yönetim Kurulu Üyesi

Muhammet Ömer Akın
Yönetim Kurulu Üyesi

Cihan Korkmaz
Yönetim Kurulu Üyesi

Rıdvan Parlak
Yönetim Kurulu Üyesi

DERNEK HEDEFLERİMİZ

Üyelerinin ve çalışanlarının sosyal ve mesleki becerilerini geliştirmek.

Yurt içi ve yurt dışı toplantı ve ziyaretler, eğitim ve danışmanlık programları düzenleyerek sektörde faaliyet gösteren firmaların kurumsallaşmasına katkıda bulunmak, firmaları daha kalıcı ve güçlü kılmak.

Bir yandan insanların kuruyemiş tüketim alışkanlıklarını geliştirirken, diğer yandan kuruyemiş çeşitlendirmesine, sağlıklı, kaliteli kuruyemiş üretimine ve bu ürünlerin üretiminde kullanılan ekipman ve makine standartlarının dünya çapında yükseltilmesine destek olmak.

Fuar, seminer ve bilgilendirme toplantıları ile kuruyemiş makinesi üreticilerini bir araya getirerek bilgi paylaşımını sağlamak.

Kuruyemiş sektöründe güvenli ve sürdürülebilir pazar koşullarının geliştirilmesine rehberlik etmek.

2023 GENEL KURULUMUZ

2008 yılından bu yana her sene düzenlediğimiz Genel Kurul Organizasyonlarımızın on beşincisini 28-30 Nisan 2023 tarihleri arasında Mirage Park Resort Otel'de gerçekleştirilmiştir.

156 üyemizin katılım sağladığı organizasyonumuza, sponsor firma temsilcilerimiz, üyelerimizin eşleri, çocukları ve misafirlerimiz ile birlikte toplam 300 aşkın kişi katılmıştır. Organizasyonumuz 28 Nisan 2023 günü gerçekleştirilen Hoş Geldiniz Kokteyli ile başlamıştır. 29 Nisan 2023 Cumartesi günü Divan teşekkülü, saygı duruşu ve İstiklal Marşı ile Yönetim Kurulu Başkanı Murat YILDIRIM tarafından gerçekleştirilen açılış konuşması ile devam etmiş, Protokol konuşması için TOBB Genel İdare Kurulu Üyesi ve aynı zamanda Antalya Ticaret Borsası Başkanı Sayın Ali ÇANDIR konuşma gerçekleştirmiştir.

BAŞKANIMIZ MURAT YILDIRIM'IN KONUŞMASININ SATIRBAŞLARI

- Geçirdiğimiz son yıllar sektörümüz adına yatırımı zor kılmış olsa da kuruyemiş sektörü yeniliklerle büyüyen, sürekli ar-ge çalışmaları ve yatırım isteyen bir ticari alandır.

- Pazarımızı canlı tutabilmek için, ürünü geçerli dünya kalite standartlarına göre üretmeli, makine parkımızı sürekli teknolojiye uygun halde tutmalıyız. Bununla beraber, kuruyemiş firmaları olarak hedeflerimizi, müşteri kitlemizi, şirket değerlerimizi sürekli günümüzün şartlarına göre yenilemeliyiz. Rekabet ortamının kızışması, büyük alıcı firmaların şartları gösteriyor ki doğru ürünü, doğru maliyetlerle üretmemiz gerekiyor.

- Geçtiğimiz dönem birçok hammaddemizde üretim miktarlarının artması bile fiyatların yükselişini durduramadı. Üretici maliyet endekslerinin hala yüksek olması önümüzde ki sezonda hammadde maliyetlerinin yüksek olacağını gösteriyor. Bundan dolayı maliyet iyileştirme projeleriyle sektörümüzde daha rekabetçi olmak için çalışmalıyız.

• Hammadde fiyatlarında istikrar için, orta ve uzun vadede sürdürülebilir üretim miktarlarına ulaşılmasına ve üretimin kayıt altına alınmasına odaklanılması gerektiğini düşünüyoruz. Tarımsal üretimin olumsuz meteorolojik gelişmelere ve iklim koşullarına karşı olan kırılganlığının azaltılması ve verimliliğinin artırılması amacıyla bakanlıklar düzeyinde yapılacak düzenlemeler ve alınacak önlemler büyük önem arz etmektedir.

• Üretim maliyetlerinde ki artış, hammadde fiyatlarında ki istikrarsızlık bu sene ihracat rakamlarımızı olumsuz etkilemiştir. Ancak yine de 760 bin ton toplam kuruyemiş ihracatıyla uluslararası kuruyemiş pazarında önemli bir konuma sahibiz. Fındık, kayısı üzüm, incir gibi yıllardır ihraç ettiğimiz ürünlerin yanı sıra, ay çekirdeğinde geliştirmiş olduğumuz yerli hibrit tohumla beraber ihracatçı konumuna geldik.

• Yine Antep fıstığı yetiştirme alanlarının çoğalmasıyla Antep fıstığında da ihracat için yol kat ediyoruz. Bununla beraber badem ceviz gibi ithal ettiğimiz ürünlerde de, üretimin iç piyasada çoğalmasıyla dışa bağımlılığımızı azaltmaktayız.

TÜM KURUYEMİŞ SANAYİCİLERİ VE İŞ ADAMLARI DERNEĞİ
TÜKSİAD

2023 GENEL KURUL
28 - 30 NİSAN 2023
ANTALYA

SPONSORLARIMIZ

50 Th YEARS
AKYUREK®
MAKİNE SANAYİ VE TİCARET A.Ş

California WALNUTS
SAICAPACK
çağdaş artısan

CRZ
ANTİK
Ayçin AYBAKLAR AGRICULTURAL PRODUCTS FOOD INDUSTRY COMP. INC.
CESELSAN
EKO nuts roasting machine
HİPERMAK
SÖZ Renk Ayırıcı Makineleri

AKY TECHNOLOGY
Keyfler
aves
BİNBOĞALAR TARIM ÜRÜNLERİ VE İNŞ. SAN.VE TİC. LTD. ŞTİ.
KEY TECHNOLOGY A DURAVANT COMPANY
SOMFOOD SOMPLAST KURULUŞUDUR
CENAN ŞANLI Gifte Kavrulmuş Fındık İçi
Som nuts
Pan Pa

TÜM KURUYEMİŞ SANAYİCİLERİ VE İŞ ADAMLARI DERNEĞİ
TÜKSİAD
2023 GENEL KURUL
28 - 30 NİSAN 2023
ANTALYA

12-15 Haziran 2023 Amerika Ziyareti

Kalifornia Ceviz Komisyonu(California Walnut Commision) 'nun daveti ve derneğimiz Yönetim Kurulu üyelerinin katılımıyla 12-15 Haziran 2023 tarihleri arasında Amerika'ya 3 günlük bir iş seyahati düzenlenmiştir. Ziyaret kapsamında ceviz ve badem bahçeleri ve ticareti yapan firmalar ziyaret edilmiş; California Almond Board (Kaliforniya Badem Kurulu) ev sahipliğinde badem üretimine ilişkin bilgiler, ön görüler, üretim tahminleri, Türkiye ile kuruyemiş ticaretine ilişkin konular değerlendirilmiştir. California Almond Board (Kaliforniya Badem Kurulu) ile derneğimizin ilişkilerinin güçlenmesi ve ortak iş birliklerinin geliştirme kapsamında devamı niteliğinde görüşmelerimiz devam etmektedir.

KOSGEB Destekli Anuga Gıda Fuarı İş Gezisi'ne Davet

Derneğimiz 7-10 Ekim 2023 tarihleri arasında Almanya'nın Köln şehrinde iki senede bir gerçekleştirilen ve yalnızca bulunduğu Avrupa bölgesinin değil Dünya'nın en önemli gıda fuarlarından biri olma özelliği gösteren ANUGA Gıda Fuarı'na yönelik bir iş gezisi gerçekleştirilecektir.

KOSGEB destekli olarak gerçekleştirilecek gezimize katılmak isteyen TÜKSİAD üyelerinin katılımlarını 0312 397 39 79 numarasına telefon yoluyla info@tuksiad.org adresine e-posta yoluyla bildirmelerini rica ederiz.

TÜKSİAD'ın Kurucu Başkanı Hasan Hüseyin KARAPINAR ile Röportaj

TÜKSİAD'ın kuruluşunun 15. yılındayız. Sizlerin de kurulumunda emeğiniz büyük. Derneğin kurucu başkanı olarak kurulum aşaması hakkında bilgi verir misiniz? Derneğin kurulma fikri nasıl ortaya çıktı?

15 yıl önce kayısı sektörünün önde gelen isimlerinden Bülent Kılıç Bey bizi birkaç günlüğüne bizleri ve Türkiye'nin önde gelen kuruyemişçilerini Malatya'ya davet etmek istediğini söyledi. Ben uzun yıllardır sosyal ve siyasi çalışmaların içerisinde biri olarak, sektörümüzün bir sivil toplum örgütünün olmayışından son derece rahatsız idim. Başta Tarım Bakanlığı olmak üzere, sektör adına birçok kurumdan tebliğler ve yönetmelikler çıkarılıyordu. Sektör için çalışan bir örgüt olmadığından, bu tebliğlerin sektöre uyumunu, avantajlarını ve olası problemleri resmi olarak bu kurumlarla paylaşamıyorduk. Bu durumun sektörümüz adına bir dezavantaj olduğunu anlattım. Bu toplantıda Bülent Bey'e, sektörümüzde bir birlikteliğin olması arzusunda olduğumu ve bunun için neler yapılacağına dair konuşabileceğimiz bir ortam hazırlaması ricasında bulundum ve kendisi tarafından olumlu karşılandı. Buradan Bülent Bey'e çok teşekkür ederim. Bu derneğin kuruluş yeri Malatya'dır ve bu toplantı sonucunda kabul görmüştür. Merkezi Ankara olan, ancak Türkiye'nin geneline hitap eden derneğimizi (TÜKSİAD) kurmuş olduk. Bendeniz de kurucu başkan olarak genel kurulda seçildim ve Genel Kurulda yönetimimiz tecil edilmiş oldu. Tüzüğümüz, programımızı hazırladık ve hamdolsun ki bu sene 15. Yılımızı kutlamış bulunuyoruz. Kuruluşumuz döneminde, AB ile ilişkiler yoğun bir şekilde devam ediyordu. Avrupa Müktesebatı çerçevesinde bazı istekler Avrupa Birliği mevzuatları tercüme edilerek onlara uymamız istendi ve bunlar sahada uygulanabilirliği tartışılabilir durumda idi. Biz de ilgili Bakanlıklar ve Genel Müdürlükler ile temaslara geçtik. Münferit girişimlerimize çok fazla olumlu cevaplar alamazken; kurumlar karşılarında yeni kurulmuş bir sivil toplum kuruluşu olduğu için nerenin kapısını çalsak, taleplerimize güzel geri dönüşler alıyorduk.

Dernek başkanı olarak farklı tecrübeleriniz neler oldu ve nasıl sonuçlandı?

Tabii çok fazla deneyimimiz var. Türkiye'nin her yerinden Yönetim Kurulu oluşturmuş ve Basın Yayım organları, Televizyon kanalları ile iletişim halindeydik ve faaliyetlerimizi anlatıyorduk. Enteresan çok olay var ama bir gün İstanbul'da rahmetle andığım Ekrem Ekmekçioğlu ile TV programı yaptık ve hem sektörü hem de TÜKSİAD'ın amacını anlattık. Ben programdan sonra işim gereği Almanya'ya gitmem icap etti. Ertesi gün, bir restoranda yemek yiyorduk ve televizyon açıktı. Orada çalışan bir garson arkadaş bir televizyona bir bana bakıp, "ağabey bu sen misin?" dedi. Basın ile ilişkilerimizi güçlendirmek Dernek adına çok başarılı bir adım oldu.

Buna ek, çok önemli gördüğüm bir deneyim olarak Meslek Yüksekokulu kurmaya karar vermemizdi. Gaziantep'te de bu okulu kurduk. Bugün, çok daha fazla sıkıntı çektiğimiz personel açığı o yıllarda yavaş yavaş başlamıştı. Sektörümüze kalifiye eleman yetiştirmek amacıyla çok güzel bir iş oldu.

TÜKSİAD'nin başlangıç yıllarındaki hedefiniz neydi? Derneğin hedeflerine ulaştığını söyleyebilir misiniz?

Başlangıç yıllarında, tebliğlerde ve yönetmeliklerde, AB'den birçok mevzuat tercüme edilmiş ve masa başında da bu sektör uygulasın diye dikte edilmişti. Örnek verilecek olursa bir Aflatoksin problemimiz vardı. Dünya Gıda Örgütü 20 ppb lik aflatoksin oranından yüksek olanları problemli ürünler kabul ederken, AB 4 ppb'yi baz almıştı. Yani bu da şu demekti, giden ürünlerimizin özellikle fındık, Antep fıstığı gibi ürünlerin %90'ı mevzuata takılıyordu ve bu süreç bizi zor durumda bırakıyordu. Eğer bir ürün, sizden çıkmış ve sınırın

üzerinde bir aflatoksin tespit edilmişse;ürün imha ediliyor, ceza kesiliyor; hatta ağır ceza mahkemesinde yargılanıyor ve hapis cezası alıyordunuz. Ben de bundan muzdarip biriydim, adıma dava açıldı ve bu konu özelinde teknik olarak işi bilen avukat da hâkim olmadığından, savunmamı kendim yaptım. "Biz kuruyemişçiler olarak tedarikçilere sahibiz. Belirli kilolarda bize gönderirler ve biz onları küçük paketler yapar ya da tezgâha dökme işlemi yaparız. " Çiftçinin, müstahsilin bahçesinde başlayan bu serüvende, bir suçum olmadığını açıkladım. Ben o davadan beraat ettim ve benim davam emsal kabul edildi. O günkü kurumlarla randevular almıştık ve onlara da meramımızı anlatmıştık. Verilen bu ceza silsilesinin doğru olmadığını da anlattık ve Ceza Mahkemesinde yargılama ile ilgili cezayı kaldırtmayı başardık. Bu konu özelinde Tarım Bakanlığı'nın öncülüğünde AB Genel Müdürlüğü'nün muhatapları ve Türkiye Gıda Kodeksi'nin yetkililerini İzmir'de bir araya getirdik, toplantı yaptık. 4 ppb'yi şu anda da geçerli olan 10 ppb'ye çıkarttık. Şu an Türkiye'den giden ürünlerin %90-95'i kabul görüyor. Amerika bu oranı 20 ppb olarak kabul ediyor. AB hala direnç gösteriyor, ileriki aşamalarda bu oranı yükseltmek için yine çaba gösterilmeli. Sektörümüz için ciddi problemdi, çözmüştük. Bizim bu oranları Dünya Gıda Örgütü'nün önerdiği seviyelere çıkarmamız lazım.

Badem, ceviz, kaju emsal fiyatları çok yüksekti, vergi oranları çok yüksekti. Derneğin katkılarıyla düştü. Dengeye oturmuş oldu. Yine ceviz ve badem konusunda; TBMM Tarım Komisyonu'nda Ceviz Badem ağacı dikme çalışmaları yaptık. 10 yıl sonra Türkiye'de eğer isteklerimizi yerine getirirseniz ülkemiz cevizi ve bademi ihraç eden ülke olacak dedik. Orman Bakanlığı ile görüştük. Orman vasfını yitirmiş arazileri ceviz ve badem dikilmesi ve bunun Tarım Bakanlığı tarafından desteklenmesini talep ettik. Ceviz üretimi şu an 60.000 ton, bunun döviz karşılığı 150-200 milyon dolar. Bu büyük çaba ile bugün sadece tek kalem ürünle Türkiye menfaat sağladı. Bademde de artık kazanıyor duruma geldik.
Sektörümüz bu ve buna benzer başka ilerlemeler ile sorunları çözmüş bulunuyoruz. Ancak bunu daha da ileri taşıyıp bu riski %1lere kadar düşürmemiz lazım. Kendi dönemimizde yaşadığımız problemlerin çoğunu halletmenin mutluluğunu yaşıyoruz. Bizden sonra devam eden arkadaşlarımızın da katkıları son derece kıymetli ve TÜKSİAD'ı ileri taşıyacağına dair inancım çok yüksek.

Başkanlık yaptığınız dönemdeki Türkiye'de kuruyemiş sanayisinin durumu nasıldı? Sizin ve meslek arkadaşlarınızın karşılaştığı zorluklar nelerdi?

Önceki soruya verdiği cevaplardan da anlaşılacağı üzere, sahada uğraştığımız teferruat, mevzuat problemleri aşılmış durumda, sektör böyle bir alt yapıya da alıştı; ancak o günlerdeki kuruyemişi kuruyemişçiden alma alışkanlıkları vardı. Her geçen gün sektörümüz bu anlamda sıkıntı yaşıyor. Ulusal zincir marketlerle çalışan meslektaşlarımız için bazı problemler söz konusu. Ürün verdiğimiz ulusal marketler de bizler gibi markalaşma çabası içerisinde; ancak bu marketler private label çalışmaları ile bizim meslektaşlarımızın markalaşma çabalarını yok sayarak, kendilerine ait markaların öne çıkmalarını sağlıyorlar. Bu sektörün o günden bugüne kadar sıkıntı yaşadığı bir durum. Yıllarca emek verilen birikimlerinizi kendi markanızla satamıyorsunuz, o marketlerin ambalajlarına dolum yapıyoruz. Bunlara sınırlama getirilmesini arzu etmiştik. Bu konuda başarılı olamamıştık. Bir de yine marketlerde gıda ürünleri özelinde özellikle kuruyemiş ürünlerinin ödemeleri uzun vadeli olması sebebiyle sorun yaşadık, yaşıyoruz. Bunun 1 ayı geçmemesini talep ettik; çünkü biz müstahsilden alıp peşin alıyor; üzerine enerji işçilik ambalaj olarak ürün ortaya çıkarıp satıyoruz. Bu konuların TBMM'den çıkacak kanunla çözülmesi gerekiyor.

2018 yılı, döviz krizi sonrası ekonomik çalkantıların olduğu bir dönem olarak geçti. Sonra pandemi oldu. Geçtiğimiz ve içinde bulunduğumuz yılı ise ekonomik krizin etkilerinin daha çok hissedildiği bir yıl olarak geçti/geçeceğe benziyor. Birçok sanayi kolunda sektörel anlamda iç piyasada bir durgunluk yaşanmaktadır. İhracata yönelen firmalar haricindekiler, alım gücünün düşmesi sebebiyle kuruyemiş dâhil pek çok sektörün çok durgun olduğunu söylüyor. Bu dönemi sektör özelinde siz nasıl değerlendirirsiniz?

Kuruyemiş tüketimi yüzyıllardır var. Sektördeki arkadaşlarımız çok büyük yatırımlar yaptılar. Önceden kabak çekirdeğini elimizde kalburlarla temizlerdik. Makine gelişimiyle çok iyi noktalara geldik. Önceden asgari ücret alandan yüksek gelir seviyesine kadar herkes müşterimizdi. Şu an ise eve en az 2 maaş giriyorsa satın alınabiliyor. Ekonomik sorunlar bir ülkede başladığında, ilk etkilenen sektörlerinden biri bizim sektörümüzdür. Kuruyemiş sektörü hassastır bu durumlarda. İnsanlar ay çekirdeği yerine ay çekirdeği yağı almayı tercih ediyorlar.

2018'den sonraki süreçte bir yıl boyunca pandemi döneminde sektörümüz canlandı. Sonraki süreçte ise, tonajda maalesef geri gidiyoruz. Sektör mensupları makine parklarının ortalama %40'ını kullanıyorlar. Kapasite epey düşmüş durumda. 2-3 vardiyalar tek vardiyaya düştü. Burada tabii hem sektörün hem tedarikçilerin hem de hammadde sağlayan tüccarların çok hırsa kapılmadan daha itidalli davranmalarını bekliyoruz. Eğer bir ürün, bir miktar hareket etmeye başlamış ise bunun önüne geçilemiyor. Mesela, Osmaniye'de fıstık tüccarları, 5.000 dolarlara varan fiyat istiyorlar ve buna çözüm bulamadık. Dünyada 2.200 dolara ürün satılıyor ve bu Osmaniye'deki durumun gerçeklikle alakası yok. Ön görebilirliğimiz de düştü. Geçen sene 100 ton ay çekirdeği sermayesi olan firmamız bu sene 40 ton alabilmişse iç açıcı bir durum değil, çok vahim bir durum. Sektörün bunu, bir araya gelip çözmesi gerekiyor.

Türkiye'deki kuruyemiş ve kuru meye sektörü ile ilgili olarak, sektörün bugünkü durumu ve geleceği hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?

Ben gelecekten hep ümitliyim. Körfez Krizi, 2001 yılında ekonomik krizini, 2013 Gezi Olayları, 2016'daki darbe girişimi, 2018 Brunson Krizi gibi olayları yaşayıp, gören ve tecrübe den biri olarak söyleyebilirim ki Türkiye büyük bir ülke. Nüfusumuz Avrupa ile kıyaslanamayacak kadar genç ve dinamik. Toparlayacağımıza inanıyorum. Tüketim kültüründe olan ürünler belli zamanlarda listeden çıkabilir ama uzun süre ayrı kalmaz. Sektör olarak yatırımlarımız çok atıl kalamaz. Bu durumlar bizi zorluyor; dolayısıyla ihracatımızı zorlamalıyız diye düşünüyorum. Her şeyin daha da güzel olacağını tahmin ediyorum. Nesiller de yenileniyor damak tatları da değişiyor. Sektörde yeni çeşitlerle, güncellemeler ve yeni çalışmalarla daha iyi günler göreceğimize inanıyorum. Ben asla ümitsiz değilim. Atlattığımız tüm badireleri göz önüne alırsak bunları da atlatacağız. Siyasilerimizin söylediğine göre, önümüzde 1-1,5 yıllık zor dönemde bilerek hareket etmemiz lazım. Buna da dikkat etmeliyiz. Hayat her zaman inişli çıkışlıdır, biz ümitliyiz ve bu sorunların üstesinden geleceğimize inanıyoruz.

Tedarikçi ve müstahsillerimiz belli ön görebileceğimiz üretimlerin olması lazım. Dünya fiyatları ile eş zamanlı da gitmemiz, ayak uydurmamız ve gerçekçi olmamız gerekiyor. Alım satımlarda devlet desteği önemli.

İfade etmek istediğiniz başka düşünce, öneri ve yorumunuz var mı?

Türkiye'de ve dünyada olabilecek en organik ve doğal tüketim maddesi kuruyemiş ve çeşitleridir. Yeni nesillerin damak tadı bizimkinden biraz farklı. Bizler sağlıksız gıdalar yerine daha natürel, organik, katkı maddesiz kuruyemiş üretmeli ve yeni nesille tanıştırmamız gerekiyor. Bizim çocukluğumuzda Yerli Malı haftası vardı ve herkes gıda ürününü götürür ve onları karıştırarak yeni güzel gıdalar elde ederek tüketirdik. Belki Milli Eğitim Bakanlığı tekrar gündeme getirebilir bu durumu.

KURUYEMİŞ DIŞ TİCARETİ (2018-2022)

Kuruyemiş* Dış Ticareti (2018-2022)					
Yıl	İhracat Miktarı (Ton)	İthalat Miktarı (Ton)	İhracat Değeri ($)	İthalat Değeri ($)	İhracatın İthalatı Karşılama Oranı(%)
2018	303.995	183.856	1.736.583.066	487.517.933	356
2019	324.499	204.914	1.985.686.602	420.763.575	472
2020	306.359	272.463	1.474.873.935	282.296.340	522
2021	349.259	176.421	2.035.076.797	325.292.233	626
2022	380.398	118.442	1.774.127.618	377.765.020	470

Kaynak: TÜİK Dış Ticaret İstatistikleri

*Antep Fıstığı, Ay çekirdeği, Badem, Ceviz, Fındık,Kabak Çekirdeği, Kaju, Leblebi ve Yer Fıstığı ürünleri dahil edilmiştir.

Son 5 yıllık kuruyemiş ürünlerinin yer aldığı dış ticaret verileri değerlendirildiğinde; ihracat-ithalat dengesinin Türkiye lehine hep pozitif olduğu görülmektedir. Miktar bakımından 2021 yılı itibariyle artan ihracat 2022'de de devam etmiş olup; ithalatta ise tonajda her yıl düşme söz konusu olmuştur.

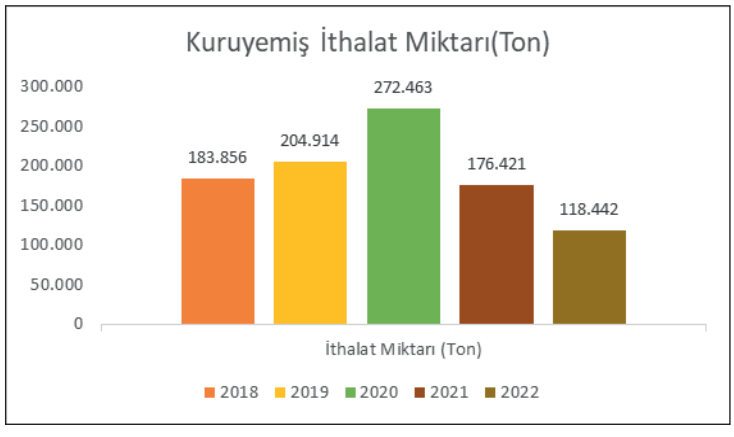

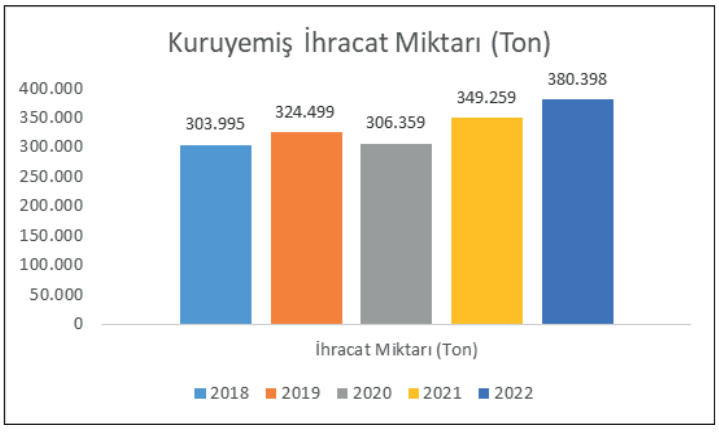

KURU MEYVE DIŞ TİCARETİ(2018-2022)

Kurumeyve* Dış Ticareti(2018-2022)					
Yıl	İhracat Miktarı (Ton)	İthalat Miktarı (Ton)	İhracat Değeri ($)	İthalat Değeri ($)	İhracatın İthalatı Karşılama Oranı(%)
2018	432.091	42.252	991.839.130	58.711.673	1689
2019	401.937	40.674	1.003.986.954	47.838.922	2099
2020	315.360	36.168	762.168.625	44.131.952	1727
2021	386.459	50.656	1.041.091.239	59.913.208	1738
2022	398.910	47.235	1.082.295.832	61.156.880	1770

Kaynak: TÜİK Dış Ticaret İstatistikleri

*Kuru kayısı, kuru incir, kuru üzüm ve hurma ürünleri dâhil edilmiştir.

Son 5 yıllık kuru meyve ürünlerinin yer aldığı dış ticaret verileri değerlendirildiğinde; ihracat-ithalat dengesinin kuruyemiş de olduğu gibi Türkiye lehine hep pozitif olduğu görülmektedir. Miktar bakımından 2020 yılı itibariyle artan ihracat 2022'de düşük bir oran da olsa artış trendini devam ettirmiş olup; kuru meyve ithalatı ise miktar daha dengeli seyretmektedir.

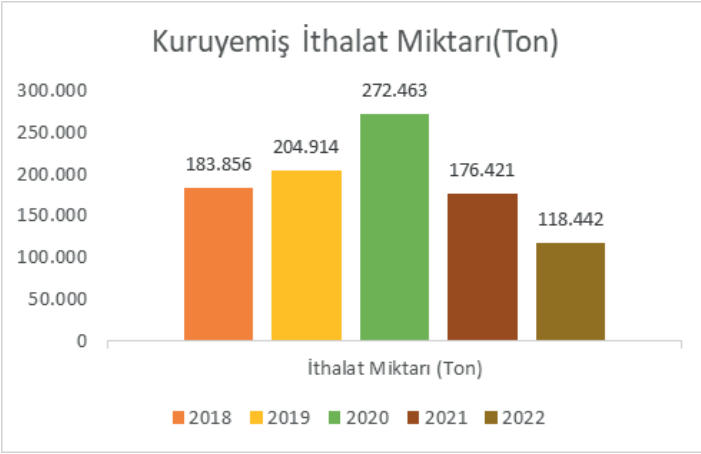

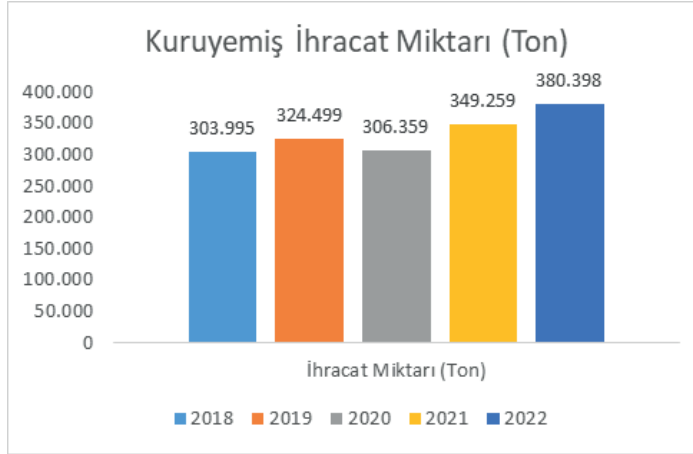

KURUYEMİŞ VE KURU MEYVE DIŞ TİCARETİ (2023 İlk 6 Ay)

KURUYEMİŞ VE KURU MEYVE DIŞ TİCARETİ (2023 İlk 6 ay)				
Ürünler	**İHRACAT**		**İTHALAT**	
	İhracat Miktarı (Ton)	**İhracat Değeri Milyon ($)**	**İthalat Miktarı (Ton)**	**İthalat Değeri Milyon ($)**
Antep fıstığı	4.006	182.312.743	45	1.087.084
Ay çekirdeği	22.971	44.111.792	9.121	16.839.202
Badem	5.260	71.612.929	19.377	77.431.401
Ceviz	2.327	34.309.575	34.310	66.482.895
Fındık	114.641	741.503.718	907	5.959.317
Kabak çekirdeği	4	405.302	25	2.246.808
Kaju	7	77.432	6.936	35.472.138
Leblebi	6.314	13.459	3	13
Yer fıstığı	1.787	4.921.853	15.805	25.221.541
Kuruyemiş Ara Toplam	**157.318**	**1.079.268.803**	**86.528**	**230.740.399**
Kuru kayısı	35.254	190.452.979	18	1.402.666
Kuru incir	24.983	100.263.578	588	3.141.841
Kuru üzüm	118.596	203.588.841	440	1.035.700
Hurma	4.899	12.007.732	32.111	41.927.369
Kuru Meyve Ara Toplam	**183.733**	**506.313.130**	**33.157**	**47.507.576**
Kuruyemiş ve Kuru Meyve Toplam	**341.051**	**1.585.581.933**	**119.685**	**278.247.975**

Kaynak: TÜİK Dış Ticaret İstatistikleri

2023 yılı ilk 6 ay istatistikleri incelendiğinde kuruyemiş ürünleri kapsamında yaklaşık 157 bin ton ihracat 86 bin ton ithalat gerçekleştirilmiştir. İhracat ve ithalat değerleri sırasıyla yaklaşık 1 milyar Dolar ve 230 milyon Dolara denk gelmektedir. Kuru meyvelerde ise, ilk 6 ay toplamda 184 bin ton ihracata karşılık yaklaşık 33 bin ton ithalat gerçekleştirilmiştir. Değerler ise sırasıyla yaklaşık 1,6 milyar Dolar ve 278 milyon Dolara karşılık gelmektedir.

Ürünler bazında incelendiğinde, ithalat ve ihracat oranları geçmiş yıllar ile paralellik göstermektedir. İç pazarda talebin çok ve üretimin yetersiz olduğu badem ve ceviz ile ülkemizde yetişmediği için kaju ve hurma dışındaki bütün ürünlerde ihracat-ithalat dengesinin Türkiye lehine pozitif olduğu görülmektedir. Bu seneye özel olarak, 2022-2023 sezonunda bir önceki seneye göre ekim %50 azaldığı ve üretimin tüketimi karşılayamaması sebebiyle ithalat miktarı artmış; ihracat yapılamamıştır.

İÇ PAZAR TÜKETİM İSTATİSTİKLERİ

Yıl	Değer($)	Değer (TL)
2018	2.144.702.038	10.338.000.000
2019	2.471.348,03	14.040.000.000
2020	2.392.439,29	16.771.000.000
2021	3.102.561,90	27.550.750.000
2022	2.969.198,31	56.150.000.000

Derneğimiz tarafından tahmini yapılan iç pazar tüketim istatistikleri incelendiğinde 2022 yılı için toplamda yaklaşık 867 bin ton tüketime karşılık 56 milyar Lira (2,9 milyar Dolar) değer söz konusu olmuştur. Ürün bazlı incelendiğinde kuruyemiş ürünlerinden en çok yer fıstığı, leblebi ve ay çekirdeği; kuru meyvelerde ise hurma ve kuru üzüm tüketilmiştir.

Son 5 yıllık verilere bakıldığında ise TL olarak iç Pazar hacmi ürünlerdeki fiyat artışları sebebiyle yükselmiş gözükse de tonaj olarak tüketimin sabit kaldığını söyleyebiliriz. 2021 yılında 851 bin ton olan iç tüketim 2022 yılında 867 bin ton olmuştur.

KURUYEMİŞ SEKTÖRÜ İÇ PAZAR BÜYÜKLÜĞÜ 2022				
Ürünler	**Miktar (kg)**	**TL/kg**	**Değer (TL)**	**Değer ($)**
İç Ceviz	60.000.000	140 ₺	8.400.000.000	506.329.114
Fındık (İç-Çiğ)	50.000.000	118 ₺	5.900.000.000	355.635.925
Antep fıstığı (Kavrulmuş)	25.000.000	280 ₺	7.000.000.000	421.940.928
Yer fıstığı (Kabuklu)	185.000.000	43 ₺	7.955.000.000	64.135.021
Badem(İç)	35.000.000	116 ₺	4.060.000.000	244.725.738
Kabak çekirdeği	25.000.000	75 ₺	1.875.000.000	113.019.892
Ay çekirdeği	120.000.000	35 ₺	4.200.000.000	253.164.557
Leblebi	160.000.000	36 ₺	5.760.000.000	347.197.107
Soslu mısır	10.000.000	35 ₺	350.000.000	21.097.046
Patlak mısır	37.500.000	16 ₺	600.000.000	36.166.365
Kaju	10.000.000	132 ₺	1.320.000.000	79.566.004
Hurma	50.000.000	74 ₺	3.700.000.000	223.025.919
Kuru kayısı	10.000.000	80 ₺	800.000.000	48.221.820
Kuru incir	10.000.000	80 ₺	800.000.000	48.221.820
Kuru üzüm	50.000.000	35 ₺	1.750.000.000	105.485.232
Diğer	30.000.000	56 ₺	1.680.000.000	101.265.823
TOPLAM	**867.500.000**		**56.150.000.000,00**	**2.969.198.312,24**

Kaynak:TÜKSİAD

Kuruyemiş ve Kuru meyve Ana Üretim Ülkeleri

BADEM

Amerika	Şili
Avustralya	Fas
İspanya	İtalya
İran	Suriye
Türkiye	
Tunus	
Yunanistan	

KAJU

Hindistan	Nijerya
Fildişi Sahili	Endonezya
Gine-Bissau	Kamboçya
Brezilya	
Tanzanya	
Benin	
Vietnam	

FINDIK

Türkiye	Çin
İtalya	İran
Amerika	Şili
Gürcistan	
Azerbaycan	
İspanya	
Fransa	

FISTIK

Amerika	İtalya
İran	Avustralya
Türkiye	İspanya
Suriye	
Afganistan	
Çin	
Yunanistan	

CEVİZ

Çin	Hindistan
Amerika	Romanya
İran	Arjantin
Türkiye	Macaristan
Ukrayna	İtalya
Şili	Gürcistan
Fransa	Avustralya
Moldova	

YER FISTIĞI

Çin	Vietnam
Hindistan	Gana
Amerika	Brezilya
Nijerya	Nikaragua
Endonezya	Fil Dişi Sahili
Arjantin	Senegal

HURMA

S.Arabistan	Sudan
Mısır	Umman
İran	Tunus
BAE	Fas
Pakistan	Libya
Ermenistan	İsrail
Irak	Amerika

KURU KAYISI

Türkiye
İran
Çin
Amerika
Güney Afrika
Avustralya

KURU İNCİR

Türkiye
Mısır
İran
Amerika
Yunanistan
İspanya
İtalya

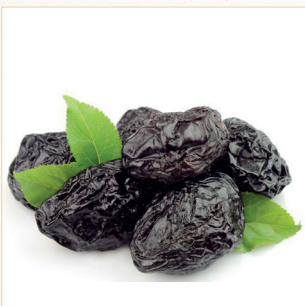

KURU ERİK

Amerika	Güney Afrika
Şili	Fransa
Arjantin	Sırbistan
Avustralya	İtalya

KURU ÜZÜM

Amerika	Yunanistan
Türkiye	Avustralya
İran	Arjantin
Çin	Güney Afrika
Hindistan	Şili
Özbekistan	

Kaynak: Uluslararası Kuruyemiş ve Kuru Meyve Konseyi

Akyürek Makine A.Ş Yönetim Kurulu Üyesi Ümit AKYÜREK ile Röportaj

Kuru taneli tarım ürünlerini işleyen Akyürek Teknoloji'nin kuruluş amacı ve tarihçesini kısaca aktarır mısınız?

Türkiye'de bakliyat, baharat, kuruyemiş ve tohum başta olmak üzere tüm kuru taneli tarım ürünlerini işleyen yüksek teknoloji ile donatılmış makinelerin üretiminde pazarın önemli oyuncularından biri olan, tütün işleme makinelerinin imalatında da dünyanın sayılı üreticileri arasında bulunan Akyürek Makine, 50 yıllık tecrübesi ve patentli 12 markası ile Antarktika hariç tüm kıtalardan 95 ülkeye Türk Makinesini ihraç ediyor. Yurt içi pazarlarda bakliyat makinelerinde yüzde 95'lik pazar payına sahip olan firmamız, yurt dışı pazarlarda da Türkiye'nin en çok tanınan teknoloji markaları arasında yer alıyor.

Türk teknolojisini dünyaya tanıtıyorsunuz. Yurtdışı yapılanlamalarına devam ediyor musunuz? Yeni hedef, yatırım ve projelerinizden bahseder misiniz?

Yurt dışı yapılanmalarını güçlendirecek yeni showroom yatırımlarına da devam ediyoruz Özbekistan ve İspanya'da açtığımız yeni ofis ile bölgenin üreticisine yakından hizmet vermeye başladık. Ayrıca Avrupa pazarındaki rekabet gücümüzü artırmak amacıyla Bulgaristan'da 10.000 m2 açık 1600 m2 kapalı alan üzerinde yeni showroom yatırımını tamamladık. Etiyopya, Hindistan, İspanya, Cezayir, Bulgaristan, İtalya ve Sudan temsilciliklerimiz gün geçtikte katlanan satış grafikleri ile yüzümüzü güldürüyor. Afrika'da kurduğumuz tesisler ile bölge insanlarının temiz gıdaya ulaşmasını ağlıyoruz. Avrupa'da kurduğumuz tesisler organik üretime destek oluyoruz. Son dönemde Fransa'nın çok önemli bir üreticisi için organik tohumları eleme ve temizleme tesisi kurduk. Bu tesis Avrupa'nın örnek tesislerinden biri olacak.

TÜKSİAD'ın kuruluşunun 15. Yılındayız. Akyürek Teknoloji olarak yıllardır TÜKSİAD ve üyeleri ile güçlü ilişkiler içerisinde olup, Genel Kurullarımızı destekledinizz. Bu kapsamda yıllardır kuruyemiş sanayisindeki gelişmelere de tanıklık ediyorsunuz. 15 yıl içerisinde sektörün gelişimi hakkında(makineleşme dâhil) neler söyleyebilirsiniz?

Tüksiad bizim için çok önemli. Kuruyemiş sektörünün sorunlarını yerinde tespit eden ve kısa sürede çözüm üreten bir dernek. . Kuruluşundan bu yana sponsor olarak elimizden ne gelirse destekledik ve desteklemeye devam edeceğiz. Son 15 yılda kuruyemiş sektörü makineleşmenin de hızla artması ile büyük bir gelişim gösterdi. Son teknolojiye sahip makineleri bünyesine kazandıran firmalar hem iş gücünden hem de enerjiden tasarruf ederek fabrikalarını yenilediler. Bu da ürün kalitesinin artmasını sağladı. Bundan sonra da gelişen teknolojiye ayak uyduran, kurumsal yapısını dijitalleşme üzerine kuran firmalar ayakta kalacak.

Firmanızı sektördeki rakiplerinden ayıran özellikler, ürünler, hizmetler nelerdir?

Hayata geçirdiğimiz yatırım projelerinde ürünlerinin marka değerini korunmasını ve geliştirilmesini sağlamak amacıyla ilk başta bir kurum kültürü oluşturduk. Üretim tesislerindeki tüm departmanlarda endüstri 4.0'a geçiş sürecinde. Endüstri 4.0 atılımı ile firma bünyesindeki tüm departmanları tamamen dijital sistemlerle donatıp üretim kapasitelerini ve kalitesini artıracağız. Bu sayede gelecekteki yeni pazar çalışmalarında başarı elde etmeyi hedefliyoruz. 2023 yılı stratejimizi yeni ülkelerle Türk teknolojisini tanıştırmak üzerine kurduk. İhracat rakamlarımız pandemi şartlarına rağmen yükseliş gösteriyor. Bu başarı bizim için tesadüf değil. Bu başarı 2017 yılında kurduğumuz bakanlık onaylı AR-GE merkezimizin bize en büyük katkısıdır. Tamamladığımız projeler ile özellikle üreticinin üzerinden iş gücünü hafifletip, ürünün daha kolay, el değmeden, zamandan ve enerjiden tasarruf ederek temizlenmesini sağlıyoruz.

AVRUPA YEŞİL MUTABAKATI ve GIDA SEKTÖRÜ

İklim krizine karşı daha yaşanabilir bir dünya inşa etmek ve gelecek nesillere bu yaşanabilir dünyayı bırakmak için oluşturulan Avrupa Yeşil Mutabakatı (European Green Deal) özetle Avrupa'nın 2030 yılına kadar karbon salınımlarını %55 oranında azaltma ve 2050 yılına kadar dünyanın ilk karbon-nötr kıtası olma hedefini içeren bir anlaşma ve stratejik eylem planıdır. Bu yol haritasında başlıca çevresel kirliliğin ortadan kaldırılması, sürdürülebilir sanayi ve üretim, biyoçeşitliliğin korunması, sürdürülebilir ulaşım, temiz enerji ve doğa dostu inşaat konu başlıklarındaki çalışmalar hedeflenmekte ve stratejiler bu kapsamda oluşturulmaktadır. Yeşil Mutabakat çerçevesinde hazırlanan politikaların sadece AB ülkeleri ve Avrupa kıtasını bağlamadığı; bu ülkeler ile hem ticaret hem ekonomik ilişkileri olan ve devam etmesini isteyen tüm ülkeleri etkileyecek bir eylem planı olduğu bilinmelidir. Bu kapsamda, iklim krizini hafifletmek, doğal kaynakların bilinçsiz tüketiminin önüne geçilmesi için oluşturulan bu eylem planında Türkiye'nin de imzası bulunmaktadır.

Avrupa Yeşil Mutabakatı Eylem Planı'nda gıda sektörünü kapsamına alan "Tarladan Sofraya" stratejisinin gelecek 30 yıl içerisinde AB'nin tarım ve gıda stratejisinin temelini oluşturmakta ve ülkemizde gıda sektörünün bu yönde hazırlıklara başlaması önem arz etmektedir. Ülkemiz gıdaya yönelik tarımsal üretimde 10. sırada yer almakta ve bu stratejiden en çok etkilenecek ülkelerin başında gelmektedir. AB gıda sisteminin karbon ayak izini azaltmak, iklim değişikliği ve biyolojik çeşitlilik kaybı karşısında gıda güvenliğini sağlamak ve tarladan sofraya rekabetçi sürdürülebilirliğe ve yeni fırsatlardan yararlanmaya yönelik küresel bir geçişe rehberlik eden bu strateji özelinde aşağıdaki başlıca konular hedeflenmektedir:

- Herkes tarafından kolayca erişilebilen sağlıklı gıda
- Sürdürülebilir bir etiketleme ve paketleme çerçevesi
- Sürdürülebilir gıda sistemlerinde paketlemenin kritik önemi
- Tek kullanımlık plastiklerin azaltılması
- Yeşil badana(Green Washing) (Ürün, hizmet veya firmanın geneli için çevre dostu ya da sürdürülebilir olduğuna dair bir algı yaratmak amacıyla yürütülen ancak gerçeği yansıtmayan pazarlama faaliyetleri) yapılmaması
- Tüketicilere gıdanın kaynağı, besin değeri ve çevresel ayak izi hakkında dijital araçlar üzerinden bilgi verilmesi
- Pestisitlerin kullanım oranının 2030'a kadar yüzde 50 azaltılması ve gübre kullanımının yüzde 20 azaltılması
- 2030'a kadar tarım arazilerinin en az yüzde 25'inin organik tarım yöntemleri kapsamında olması
- Gıda israfı ve atıklarının azaltılması

Bu kapsamda, ülkemizden AB'ye yoğun bir şekilde ihracat yapan gıda sektöründeki firmalarımızın Avrupa Yeşil Mutabakatı'nda belirtilen düzenlemelerin yürürlüğe girilmesiyle çeşitli riskler ile karşı karşıya kalacağını bilmeleri de önem arz etmektedir. AB Komisyonu'nun yayınladığı Döngüsel Ekonomi Eylem Planı'nda açıklandığı üzere çoğu sektörde olduğu gibi, gıda sanayicilerinden de sera gazı emisyonlarının hesaplanması ve azaltımının doğrulandığı raporlamalarının talep ve kontrol edildiği edildiği uygulamalar söz konusu olacaktır. Buna ek olarak, ilgili strateji gıda satın alınabilirliğini korumayı ve gıda tedarik zincirinde daha adil ve daha ucuz getiri elde etmeyi hedeflemektedir. Sürdürülebilir gıdanın aynı zamanda en uygun maliyetli olmasını sağlamak için, AB tedarik zincirinde rekabet edebilirliği ve adil ticareti teşvik etmek ve yeni iş fırsatları yaratmak gibi dönüşüm amaçları da belirlenmiştir.

Bütün bu bilgiler ışığında, sektörümüzün de yer aldığı ve Avrupa'ya ihracatı yoğun olan gıda firmalarının, günümüzün dinamik ve küresel piyasalarda rekabet edebilmek için şirketlerin sürdürülebilirlik stratejilerini yönetimlerine entegre etmeleri ve Yeşil Mutabakat kapsamındaki gelişmeleri yakından takip etmeleri çok önemlidir.

Kuruyemişler ve Sağlık Üzerine Etkileri

Sağlıklı bir beslenme planı oluştururken, doğru besin seçimleri vücut sağlığını desteklemek ve bağışıklığı güçlendirmek için kritik bir rol oynar. Kuruyemişler, bu beslenme stratejisinde önemli bir yer tutar. Fındık, badem, ceviz, Antep fıstığı, yer fıstığı, kaju, ay çekirdeği, kabak çekirdeği ve leblebi gibi kuruyemişler, içerdikleri besin öğeleri sayesinde çeşitli sağlık faydaları sunarlar.

Kuruyemişler; tekli doymamış yağ asidi, lipid olmayan bileşenleri, bitkisel protein içermesi, çözünebilir posa kaynağı olması, magnezyum, potasyum, çinko, selenyum gibi minerallerden ve vitaminlerden zengin olması nedenleriyle sağlığı koruyucu etkileri olan alan önemli bir besin grubudur.

Ceviz: Omega-3 yağ asitleri açısından zengin bir kaynaktır. Bu yağ asitleri beyin fonksiyonlarını desteklerken, antiinflamatuar etkileriyle vücut sağlığını koruyabilir. Ceviz, diyet lifi ya da posa denilen bağırsağın çalışmasında etkili olan öğeleri de içerir. E vitamini ve omega 3 yağ asitlerinden zengindir. Aynı zamanda magnezyum içeriği sayesinde kan basıncı ve kalp ritminin düzenli olmasında etkindir. Kan şekerinin denetimine de yardımcı olur. İçerdiği E vitamini, omega 3 yağ aitleri, diğer antioksidanlar ve doymuş yağ içermemesi nedeniyle kalp sağlığının korunmasında etkindir.

Fındık ve Badem: Doymamış yağ asitleri ile yüksek miktarda E vitamini içerir. Bu bileşenler, kalp sağlığını destekler ve oksidatif stresi azaltarak yaşlanma sürecini yavaşlatabilir. Ayrıca, badem lif içeriği sayesinde tokluk hissi sağlar ve kan şekeri seviyelerini dengelemeye yardımcı olabilir.

Antep Fıstığı: B6 vitamini ve lif içeriği ile sindirim sağlığını destekleyebilir. Ayrıca, içeriğindeki fitosteroller sayesinde kardiyovasküler risk faktörlerini azaltabilir.

Yer Fıstığı: B1 vitamini içeriği sayesinde kalp sağlığının korunması için önemlidir. İyi bir lif kaynağı ve kas gücü, sinir iletimi için gerekli olan kalsiyum minerali içerir.

Kaju: Magnezyum ve kalsiyum, çinko gibi mineralleri içerir. Bu mineraller kemik sağlığını destekleyerek önemli bir rol oynar.

Ay Çekirdeği: E vitamini ve selenyum içeriği ile bağışıklık sistemini güçlendirebilir. Aynı zamanda çinko içeriği, cilt sağlığını desteklemeye yardımcı olabilir. B vitamini ve magnzeyum içeriği ile sinir sistemini destekler.

Kabak Çekirdeği: İçerdikleri E vitamini ve diğer antioksidanlar sayesinde serbest radikallere karşı koruma sağlayabilirler. Aynı zamanda çinko içeriği, bağışıklık sistemi sağlığını desteklemede önemli bir rol oynayabilir.

Leblebi: Lif içeriği isayesinde tokluk hissi sağlar. Lif içeriği nedeniyle tokluk hissini artırabilir ve kan şekerinin daha istikrarlı bir şekilde seyretmesine yardımcı olabilir. Aynı zamanda içerdiği folik asit, demir ve diğer mineraller sayesinde enerji üretimine ve hücresel işlevlere destek sağlayabilir.

Bağışıklık Sistemi Üzerindeki Etkileri

Kuruyemişler, vitaminler, mineraller ve antioksidanlar gibi besin öğeleri açısından zengin kaynaklardır. Özellikle C vitamini, E vitamini ve selenyum içeren kuruyemişler, bağışıklık sisteminin güçlenmesine yardımcı olabilir.

Kuruyemişler antioksidanlar bakımından zengindir. Antioksidanlar, vücudu serbest radikallerin neden olduğu oksidatif stresten koruyabilir ve bağışıklık sistemini destekleyebilir. Bu antioksidanlar, hücre hasarını azaltarak ve iltihaplanmayı kontrol altına alarak bağışıklık sisteminin daha etkili çalışmasına katkıda bulunabilir.

Araştırmalar, özellikle ceviz ve badem gibi kuruyemişlerin bağışıklık hücrelerinin fonksiyonları üzerinde olumlu etkileri olabileceğini göstermiştir. Bu kuruyemişlerin tüketimi, bağışıklık hücrelerinin aktivitesini artırabilir.

Kuruyemişler lif bakımından zengindir ve bu lifler bağırsak sağlığını destekleyebilir. Sağlıklı bir bağırsak mikrobiyotası bağışıklık sisteminin düzgün çalışmasına katkıda bulunabilir.

Kronik Hastalıklar Üzerindeki Etkileri

Kuruyemişler, içerdikleri sağlıklı yağlar, lif, protein ve vitaminler sayesinde kronik hastalıkların riskini azaltmada olumlu bir rol oynayabilir. Özellikle kalp hastalığı, diyabet ve obezite gibi kronik hastalıkların önlenmesinde veya yönetiminde etkili olabilirler.

Araştırmalar, düzenli olarak tüketildiğinde kuruyemişlerin kalp sağlığını destekleyebileceğini, kilo kontrolüne yardımcı olabileceğini ve diyabet riskini azaltabileceğini göstermiştir. Aynı zamanda bazı kuruyemişler antioksidanlar içerir, bu da hücresel hasarı azaltmaya yardımcı olabilir.

Ancak, tüketilen miktarın ve türünün önemi vardır. Aşırıya kaçmamak ve dengeli bir şekilde tüketmek önemlidir. Her besin maddesinde olduğu gibi, kuruyemişlerin de dengeli ve ölçülü tüketilmesi önemlidir. Fazla miktarda kuruyemiş tüketimi, yüksek kalori alımına neden olabilir. Ayrıca, kuruyemiş alerjisi gibi bireysel sağlık durumları da göz önünde bulundurulmalıdır.

Tüketim Miktarı

Türkiye Beslenme Rehberi 2022 verilerine göre yetişkinlerde günlük olarak 1.5 porsiyon kuruyemiş tüketimi önerilmektedir. 1 porsiyon kuruyemiş ortalama 30 gramdır. Örnek olarak 4-5 adet büyük boy ceviz, 27-30 adet yer fıstığı, 24-25 adet badem, 28-30 adet fındık yaklaşık olarak bir porsiyona eş değerdir. Beslenme ve Diyet Akademisi günde bir avuç tuzsuz çiğ kuruyemiş tüketiminin sağlıklı bir beslenme düzeni için önemini vurgulamaktadır.

Olcay Barış
Uzman Diyetisyen

Gökhan EROL
İnovakademi Danışmanlık
Genel Müdürü

Mal İhracatı Destekleri

Ürünlerinizi ihraç etmeye başlamak veya ihracatınızı artırmak istiyorsunuz. Ancak nereden başlayacağınızı bilmiyor olabilirsiniz. Yada finansal olarak sorun yaşacağınızdan endişe edebilirsiniz. Devlet, tıpkı sizin gibi işletmelerin ihracat yolculuğunda yanında olmak için çeşitli destek programları sunmaktadır.

Bu yazıda, mal ihraç etmek isteyen ihracatçılar için kullanılabilecek destek programlarına göz atacağız. Size her bir programa dair genel bir bakış sunacağız ve başvurmak için ne yapmanız gerektiğini söyleyeceğiz. Dolayısıyla, ister yeni başlıyor olun, ister uzun zamandır ihracat yapıyor olun, devlet desteklerinden basit şekilde yararlanabileceksiniz.

Mal İhracatına Yönelik Destekler Nelerdir?

Teşvik veya destek denince genel olarak, sanki devlet şirketlere para dağıtıyormuş gibi yanlış bir algı vardır. Gerçekte denetleyen kurumların kılı kırk yararak dağıttığı bu desteklerden yararlanmak için, öncelikle hangi harcamaların destek kapsamına girdiğine bakalım;

Yurt Dışı Pazar Araştırması Desteği

Yurt dışında yeni müşteriler ararken gerçekleştirdiğiniz seyahatler yurt dışı pazar araştırma desteği kapsamına girmektedir. İş gezisinin en az 2, en çok 10 günlük süreleri kapsaması gerekmektedir. Seyahatlerde ulaşım, konaklama ve araç giderleri %50 oranında desteklenmektedir.

Yılda toplam 5 seyahat, toplamda 20 seyahat destek kapsamında olup, seyahat başına 180.000 TL destek alınabilmektedir.

Yurt Dışı Marka Tescil Desteği

Türkiye'de tescilli markalarınızın yurt dışı tescilleri destek kapsamındadır. 4 yıl boyunca yurt dışı marka tescil desteği ile %50 oranında ve yıllık 1.357.000 TL destek almak mümkündür. (Hedef ülkeler ve 4, 5 ve 6. bölgelerde yerleşik şirketler destekten ayrı ayrı ilave %10 oranında ilave puan ile yararlanmaktadır) Yurt dışı marka tescil desteğinden yararlanmak için yurt dışında tescil için müracaat etmiş olmak yeterli olup, sonuçlanmış olması şartı aranmamaktadır.

Yurt Dışı Fuar Katılımı Desteği

Yurt dışındaki fuarlara katılmak istiyor ama bunun için büyük harcamalar yapmak istemiyorsanız yurt dışı fuar katılımı desteği sizin için çok uygundur. Yurt dışında gerçekleştirilen fuarlara katılım destek kapsamında yer almaktadır. Yurt dışı fuar katılımı desteği için her sene fuarlar ve desteklenecek olan m2 ücreti Bakanlıkça belirlenmektedir.

Yurt İçi Fuar Katılımı Desteği

Bakanlık tarafından belirlenen sektörel nitelikli uluslararası yurt içi fuarların dış tanıtımının sağlanması ve uluslararası düzeyde katılımın artırılması amacıyla organizatörlerin yapacakları harcamalar ile katılımcıların harcamalarının bu kararın ilgili maddelerinde belirtilen miktar ve oranlar çerçevesinde Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu'ndan (DFİF) karşılanmasıdır. Yurt içi fuarlarda destek tutarı yer kirası ve stant harcamalarının toplamı %50'si 144.000 TL'ye kadar desteklenmektedir.

Yurt Dışı Reklam Desteği

Yurt dışında reklam yapıp marka bilinirliğinizi artırırken yurt dışı reklam desteği size fayda sağlayacaktır. Türkiye'de üretilmiş olan ürünlerin yurt dışına yönelik hazırlanan reklamlarını belirli oranlarda iade almak mümkündür.

4 yıl boyunca sosyal medya, basılı ve görsel mecralarda yapılacak olan reklam giderleri yıllık %50 oranında ve toplam 4.524.000 TL'ye kadar destek kapsamındadır. (Hedef ülkeler ve 4, 5 ve 6. bölgelerde yerleşik şirketler destekten ayrı ayrı ilave %10 oranında ilave puan ile yararlanmaktadır.)

Yurt Dışı Kira Desteği

Yurt dışında yerleşik hale gelmek isteyen şirketler için yurt dışı kira desteği mevcuttur. Destek kapsamında mağaza, ofis, depo showroom ve reyon kiraları desteklenmektedir.
Her bir ülke başına 4 yıl boyunca yurt dışı kira desteğinden faydalanabilmektedir. En fazla 25 birim için verilen destekten şirketler %60 oranında yurt dışı kira desteğinden yararlanmaktadır.

Pazara Giriş Belgeleri Desteği

Ülkeden ülkeye kalite ve zorunlu standartlar farklılık gösterebilmektedir. Bu belgeler kalite, can ve mal güvenliği ile test ve analiz giderlerini kapsamaktadır. Belgelendirme desteği ile %50 oranında ve yıllık 7.239.000 TL' ye kadar giderler Ticaret Bakanlığı tarafından desteklenmektedir.

Eximbank İhracat Kredi Sigortası Tazmin Desteği

Eximbank tarafından kullandırılan orta ve uzun vadeli yatırım malı niteliğindeki mal ihracatı alıcı kredilerinde Eximbank'ın uyguladığı faiz oranı ile CIRR (referans ticari faiz oranları) arasındaki farka tekabül eden faiz giderlerinin tamamı desteklenir.

Çok Kanallı Zincir Mağaza Desteği

Çok kanallı zincir mağaza marka sahibi şirketlerin, yurt dışı marka tescil/yenileme/koruma giderleri, pazar araştırması çalışması ve raporları tanıtım giderleri, birim kira giderleri, temel kurulum ve konsept mimari çalışma/ dekorasyon giderleri desteklenmektedir.

Tasarım Desteği

Tasarımcı şirketleri, tasarım ofisleri ve iş birliği kuruluşlarının gerçekleştireceği tanıtım, reklam, pazarlama, istihdam, patent, faydalı model ve endüstriyel tasarım tesciline ilişkin harcamaları danışmanlık harcamaları ile yurt dışında açacakları birimlere ilişkin giderler desteklenmektedir.

Buna ek olarak, firmaların gerçekleştireceği "Tasarım ve Ürün Geliştirme Projelerine" yönelik olarak ise istihdam edilen tasarımcı, modelist ve mühendislerin brüt maaşları, alet, teçhizat, malzeme ve yazılım giderleri ile seyahat ve web sitesi üyeliğine ilişkin giderleri desteklenmektedir.

Küresel Tedarik Zinciri Desteği

Türkiye'de tasarım kültürünün oluşturulması ve geliştirilmesi amacıyla, tasarımcı şirketleri, tasarım ofisleri ve iş birliği kuruluşlarının gerçekleştireceği tanıtım, reklam, pazarlama, istihdam, patent, faydalı model ve endüstriyel tasarım tesciline ilişkin harcamaları danışmanlık harcamaları ile yurt dışında açacakları birimlere ilişkin giderler desteklenmektedir.

Buna ek olarak, firmaların gerçekleştireceği "Tasarım ve Ürün Geliştirme Projelerine" yönelik olarak ise istihdam edilen tasarımcı, modelist ve mühendislerin brüt maaşları, alet, teçhizat, malzeme ve yazılım giderleri ve seyahat ve web sitesi üyeliğine ilişkin giderleri desteklenmektedir.

Yurt Dışı Marka Satın Alma Desteği

Şirketler ile iş birliği kuruluşlarının yurt dışına yönelik pazara giriş stratejileri ile eylem planlarının oluşturulabilmesi amacıyla satın alınan sektör, ülke, yurt dışında yerleşik şirket veya marka odaklı rapor giderleri ile yurt dışında yerleşik şirket alımlarına yönelik mali ve hukuki danışmanlık hizmetlerine ilişkin desteklenmektedir.

İhracat Desteklerinden Kimler Yararlanabilir?

Devlet desteklerinden yararlanabilmek için TTK göre kurulmuş tüzel kişi statüsüne haiz olmak gerekmektedir. Başka bir deyişle şahıs firmaları dışında kalan Limited veya Anonim Şirket gibi firmalar bu destekten yararlanabilir. Desteklerle ilgili birçok detay ve takip edilmesi gereken süreler nedeniyle konunun uzmanlarına danışarak desteklerden yararlanmanın en doğru yol olacağını unutmamak gerekir.

Geçmişte Desteklere Müracaat Ettik Ama Yararlanamadık

Çok sık bu serzenişleri duymaktayız. Destekler tüm şirketlere eşit mesafededir. Yani hiçbir kurum yada kişiye iltimas sağlanması durumu söz konusu değildir. Her destek başlığının farklı yapısı ve detayı bulunmaktadır. Destekten yararlanmak isteyen şirketler maalesef ya bu detayları bilmemekte, yada göz ardı etmektedirler. Bu durumda da olumsuz yanıt alabilmektedirler. Bir diğer sık karşılaşılan durum ise, süre aşımıdır. Faaliyet sonrasında belirli süreler içerisinde başvuru yapmak gerekmektedir. Bazı durumlarda ise Bakanlık tarafından eksiklik yada ilave bilgi istenmektedir. Şirketlerimiz bu süreleri kaçırmakta ve destekten yararlanamamaktadırlar. Başta dediğimiz gibi destekten yararlanan binlerce firma bulunmaktadır ve bu destekler herkese eşit mesafededir.

İhracat Desteklerinin Amacı Nedir?

"Devlet desteklerinin amacı nedir?" sorusuna cevap ararken, devletin iki ana hedefi olduğunu hatırlamalısınız. Bunlardan birincisi, üretimde daha verimli ve etkin olmaktır. İkincisi ise, kendi ürettiği mal ve hizmetleri dışarıya ihraç eden bir ülke konumunu güçlendirmektir.
Devlet desteklerinin amacı, bu iki ana hedef doğrultusunda şekillenmektedir. Öncelikle, devlet destekleriyle üretici kazanacaktır. Pazar çeşitliliği yaratması gibi yan faydalarından da bahsetmek uygun olacaktır.

Son Söz

Son olarak, devlet desteklerinden yararlanabilmek için öncelikle İhracatçı Birlikleri'ne üye olmanız gerekmektedir. Keza üyelik, ihracatçı olmanın da mevzuat açısından bir gereğidir. Yıllık sembolik bir üyelik aidatı bulunan İhracatçı Birlikleri'nin asli gelirleri gerçekleştirilen ihracatlardan alınan nisbi aidatlar üzerinden oluşmaktadır.

İhracatın önündeki en büyük engellerden birisi olan finansman sorununu aşabilmek ve ihracatınızı daha da geliştirmek için devlet desteklerinden faydalanmanızı şiddetle tavsiye etmekteyiz. Bu desteklerin birçoğu yukarıda da bahsettiğimiz, kira yardımı, fuar katılım desteği, iş seyahati desteği gibi çeşitli imkanlardan oluşmaktadır.

Yayın Sahibi
TÜKSİAD (Tüm Kuruyemiş Sanayicileri ve İş Adamları Derneği)
M. Necmettin Gözlüklü İş Merkezi No: 372760 Macunköy-Yenimahalle/ANKARA
Tel : (0312) 397 39 79 - E-posta : info@tuksiad.org
www.tuksiad.org

Yönetim Kurulu Başkanı
Murat YILDIRIM

Program ve Yayın Koordinatörü
Işıl Elif ARSLAN

Tasarım & Baskı
Emrah ÖZGİRAY - emrahozgiray@gmail.com

Ağustos 2023